

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÂRE

**cu privire la destituirea dlui Vladimir Țurcan din funcția
de Președinte al Curții Constituționale**

CHIȘINĂU

23 aprilie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Nicolae ROȘCA, *președinte de ședință*,
 dnei Domnica MANOLE,
 dlui Eduard ABABEI,
 dnei Liuba ȘOVA,
 dlui Serghei ȚURCAN,
 dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,

Având în vedere demersul din 21 aprilie 2020 semnat de
 domnii judecători Nicolae Roșca și Liuba Șova,
 Examinând demersul menționat în ședință plenară,
 Deliberând pe 23 aprilie 2020 în camera de consiliu,

A C O N S T A T A T:

1. Dl Nicolae Roșca și dna Liuba Șova, judecători ai Curții Constituționale, au înaintat pe 21 aprilie 2020 un demers prin care au solicitat convocarea ședinței plene în legătură cu declarațiile publice ale Președintelui Republicii Moldova și ale Președintelui Curții Constituționale privind discuțiile (telefonice) din 9 aprilie 2020 referitoare la o cauză aflată pe rol, precum și impactul acestora asupra independenței Curții Constituționale și a judecătorilor ei.

2. Legislația pertinentă:

a) Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 134

Statutul

„(1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.”

Articolul 137

Independența

„Judecătorii Curții Constituționale sunt inamovibili pe durata mandatului, independenți și se supun numai Constituției.”

b) Prevederile relevante ale Legii cu privire la Curtea Constituțională sunt următoarele:

Articolul 3

Principiile de activitate

„Curtea Constituțională activează în baza principiilor:

a) independenței;

- b) colegialității;
- c) legalității;
- d) publicității.”

Articolul 13 Independența

„(1) Judecătorii Curții Constituționale sunt independenți în exercitarea mandatului și se supun numai Constituției.

[...]”

Articolul 17 Obligații

„Judecătorul Curții Constituționale este obligat:

- a) să-și îndeplinească atribuțiile cu imparțialitate și în respectul Constituției;
- b) să păstreze secretul deliberărilor și al voturilor și să nu ia poziție publică sau să dea consultații în probleme de competența Curții Constituționale;
- c) la adoptarea actelor Curții Constituționale să-și exprime votul afirmativ sau negativ;
- d) să comunice Președintelui Curții Constituționale activitatea incompatibilă cu atribuțiile pe care le exercită;
- e) să nu permită folosirea funcției sale în scop de propagandă de orice fel;
- f) să se abțină de la orice acțiune contrară statutului de judecător.

[...]”

c) Prevederile relevante ale Codului jurisdicției constituționale, adoptat prin Legea nr. 502 din 16 iunie 1995, sunt următoarele:

Articolul 3 Principiile de activitate ale Curții Constituționale

„Curtea Constituțională activează în baza principiilor:

- a) independenței de orice autoritate publică;
- b) colegialității;
- c) legalității;
- d) publicității.”

Articolul 8 Independența

„(1) Judecătorii Curții Constituționale sunt independenți și în exercițiul mandatului se supun numai Constituției.

(2) Judecătorii Curții Constituționale examinează cauzele în condiții care exclud orice influență din afară asupra lor.

[...]”

Articolul 17 Convocarea ședințelor

„(1) Curtea Constituțională este convocată în ședință de Președintele ei, la inițiativa acestuia ori la cererea a cel puțin doi judecători ai Curții.

[...]”

3. În ședința Plenului, autorii demersului au susținut că Președintele Republicii Moldova, dl Igor Dodon, a declarat pe data de 10 aprilie 2020 în cadrul emisiunii „Președintele răspunde. Episodul 18” <http://dodon.md/presedintele-raspunde-episodul-18-din-10-aprilie-2020/> că a avut o discuție telefonică cu Președintele Curții Constituționale, dl Vladimir Țurcan, referitor la suspendarea acțiunii Legii nr. 56 din 2 aprilie 2020 privind instituirea unor măsuri de susținere a cetățenilor și a activității de întreprinzător în perioada stării de urgență și modificarea unor acte normative, menționând, printre altele, că pentru suspendare s-au pronunțat doar patru membri ai Curții, Președintele Curții având o altă opinie. Ulterior, pe 14 aprilie 2020, Președintele Curții Constituționale, dl Vladimir Țurcan, a susținut un briefing de presă în cadrul căruia a confirmat că a existat discuția telefonică menționată <https://www.privesc.eu/arhiva/90601/Briefing-de-presa-sustinut-de-Presedintele-Curtii-Constitutionale-a-Republicii-Moldova--Vladimir-Turcan>. Prin urmare, discuția telefonică a avut loc, iar acest fapt demonstrează o ingerință de natură să afecteze autoritatea instanței de jurisdicție constituțională și care impune o luare de atitudine din partea Plenului Curții.

4. În ședința plenară s-au analizat declarațiile publice ale Președintelui Republicii Moldova disponibile pe <http://dodon.md/presedintele-raspunde-episodul-18-din-10-aprilie-2020/>.

5. Curtea a reținut că în cadrul emisiunii „Președintele răspunde. Episodul 18” din 10 aprilie 2020 Președintele Republicii Moldova a declarat: „*L-am sunat ieri pe domnul Țurcan, Președintele Curții Constituționale, să întreb ce s-a întâmplat. Înțeleg că patru membri au votat pentru suspendarea acestei legi. Domnul Țurcan a votat împotriva și are o opinie separată. El a venit cu argumente ca această lege să rămână în vigoare*”.

6. De asemenea, Curtea a reținut că Președintele Curții Constituționale, dl Vladimir Țurcan, a confirmat în mod public discuția telefonică din 9 aprilie 2020 pe care a avut-o cu Președintele Republicii Moldova, declarând că „*la ora 14.00, cu majoritatea de voturi din cei șase judecători patru, cifra 4 rezultă, deci a fost adoptată o decizie, prin care au fost suspendate nu doar unele prevederi ale legii, dar și legea în întregime [...]*”, „*în aceeași zi seara am fost contactat de către dl Președinte Dodon, care m-a întrebat care sunt consecințele juridice ale acestei decizii*”, „*am perceput acest apel telefonic ca pe o necesitate a șefului statului de a fi informat din prima sursă*”, „*am explicat că până la examinarea cauzei în fond Legea nr. 56 va fi suspendată și nu poate fi aplicată*”, „*am spus că examinarea tuturor sesizărilor pe același obiect, cum este controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 56, este programată pentru data de 13 aprilie, la ora 12.00. Alte discuții referitor la cine și cum au votat, de ce etc. nu au avut loc*”. (<https://www.privesc.eu/arhiva/90601/Briefing-de-presa-sustinut-de-Presedintele-Curtii-Constitutionale-a-Republicii-Moldova--Vladimir-Turcan>).

7. Participând la ședința plenară, Președintele Curții Constituționale, dl Vladimir Țurcan, a confirmat declarațiile publice făcute la briefingul de presă

menționat *supra*. El a susținut în mod repetat că discuția cu Președintele țării a fost una pur informativă și nu s-a vorbit despre cine și cum a votat în deliberări. De asemenea, Președintele Curții a menționat că la întâlnirile pe care le-a avut cu Președintele Republicii Moldova nu a discutat niciodată despre activitatea jurisdicțională a Curții Constituționale.

8. Judecătorii Curții Constituționale au supus dezbaterilor situația analizată în ansamblu și impactul acesteia asupra independenței Curții Constituționale și a judecătorilor ei.

9. Având în vedere discuția telefonică din seara zilei de 9 aprilie 2020 dintre Președintele Curții Constituționale, dl Vladimir Țurcan, și Președintele Republicii Moldova, dl Igor Dodon, și confirmarea faptului că această discuție a avut ca obiect o cauză pendinte la Curtea Constituțională, Curtea ajunge la concluzia că **afirmațiile Președintelui Republicii Moldova cu privire la subiectul în discuție au fost făcute în cunoștință de cauză și deținând informația corespunzătoare.**

10. Pornind de la dispozițiile articolelor 134 și 137 din Constituție referitoare la independența Curții Constituționale și a judecătorilor ei, având în vedere că „judecătorul nu numai că trebuie să nu aibă legături nepotrivite și să nu fie influențat de puterea executivă și de cea legislativă, ci trebuie să și apară astfel în ochii unui observator rezonabil” (pct. 1.3 din Principiile de la Bangalore), având în acest sens și obligația de a se „asigura că în ochii unui observator rezonabil conduita sa este ireproșabilă” (pct. 3.1 din Principiile de la Bangalore), Curtea constată că Președintele Curții Constituționale nu s-a asigurat, în acest caz, ca conduita sa să fie ireproșabilă.

11. De asemenea, ca în procesele de drept comun, în procesele de jurisdicție constituțională trebuie să se asigure dreptul la o judecată imparțială, care presupune excluderea oricăror dubii referitoare la imparțialitate și obiectivitate, *aparențele având un rol decisiv*, într-o societate democratică, iar organul examinator trebuind să inspire justițiabililor deplină încredere (*Piersack v. Belgia*, 1 octombrie 1982, § 30; *Padovani v. Italia*, 26 februarie 1993, § 27). Curtea consideră că convorbirea Președintelui Curții Constituționale cu Președintele Republicii Moldova nu inspiră încredere în independența Curții Constituționale.

12. Prin urmare, Curtea a constatat că dl judecător Vladimir Țurcan s-a comportat într-un mod care nu exclude influența din afară asupra sa, precum nici nu a asigurat păstrarea secretului voturilor exprimate.

13. În baza celor menționate, dl judecător Nicolae Roșca a propus exprimarea votului de neîncredere dlui Vladimir Țurcan și destituirea sa din funcția de Președinte al Curții Constituționale.

14. În urma dezbaterilor pe marginea declarațiilor publice ale Președintelui țării și ale Președintelui Curții Constituționale privind discuțiile (telefonice) din 9 aprilie 2020, precum și a propunerii înaintate de exprimare a votului de neîncredere, judecătorii Curții l-au destituit, prin vot secret, cu majoritate de voturi, pe dl Vladimir Țurcan din funcția de Președinte al Curții Constituționale.

În baza articolelor 7 și 8 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 5 lit. a), 6 alin. (2), 62 lit. f), 66 alin. (1) și 71 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. Dl Vladimir Țurcan se destituie din funcția de Președinte al Curții Constituționale ca urmare a exprimării votului de neîncredere.

2. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Nicolae ROȘCA

*Chișinău,
23 aprilie 2020,
nr. Ag- 4*